

Notat om 14 litauiske kvinders registrering, ophold, Skat og arbejde i DK.

af Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken, 30. april 2014

Indledning:

Formålet med dette notat er at belyse 14 litauiske kvinders (EU borgere) udfordringer med det offentlige system i Danmark – og dermed gøre opmærksom på hvordan det danske samfund i praksis fungerer. Vi forsøger at belyse at deres danske arbejdsgivere benytter manglerne og huller i det danske system til at udnytte de udenlandske medarbejdere, men også skattelovgivningen mv. til social dumping og løn dumping.

Dette notat tager udgangspunkt i 3 måneders daglig dialog med 14 litauiske kvinder – der i mellem i 4 måneder og 3-4 år har boet i Danmark og arbejdet på danske gartnerier gennem danske og udenlandske vikarbureauer/entrepriseselskaber.

Den daglige dialog med kvinderne tog oprindelig udgangspunkt i en arbejdsretlig konflikt om overenskomstdækning af den virksomhed de var ansat i. Kvinderne arbejdede med produktion af stiklinger på et overenskomstdækket gartneri (3F/GLS-A). Gartneriet har indgået en aftale med en anden virksomhed om at lave arbejdet inden i gartneriets produktion. Virksomheden aflønnede kvinderne med 65 kr. pr. time og 42 timer pr. uge på nogle uigennemskuelige ansættelseskontrakter.

Notatet bygger på vores umiddelbare kontakt og møde med de danske myndigheder og ikke på nærlæsning af love og bekendtgørelser. Det er ikke vores hensigt at kritisere myndigheder for deres behandling af sagerne – alle har været venlige og imødekommende – flere har dog umiddelbart virket langsomme og bureaukratiske.

Efter nogle ugers forberedelse af den faglige konflikt, fik vi tid til at interessere os for andre formaliteter i forhold til myndighederne:

Registrering i Danmark:

Kvinderne havde et cpr. nr. og et skatte kort. Vi kunne konstatere at:

- At kvinderne havde et såkaldt "skatte cpr. nr." og var registreret hos SKAT som "grænsegænger".
- de ikke var registreret på Folkeregisteret fordi
- de ikke var registreret hos statsforvaltningen (EU opholdsbevis) og
- derfor kunne de ikke få noget sundhedsbevis (Gult Sygesikringsbevis)

Da vi kontaktede kommunen vidste kommunen altså ikke at der boede 17 udlændinge i et faldefærdigt stuehus til en landbrugsejendom. Nogle af pigerne har boet på samme adresse i 3-4 år og arbejdet på samme gartneri. Kvinderne har betalt skat i de perioder de var ansat af danske arbejdsgivere, men ikke i de periode hvor de var ansat af udenlandske arbejdsgivere.

Ved vores første møde i Borgerservice var den første kommentar at det ser ud som om at de er registret som "grænse gænger" hos SKAT – og så kom kommentaren: "gad vide om der er betalt skat at den lejeindtægt der har været på det stuehus".

Hos kommunen hvor kvinderne søgte om sundhedskort, fik de oplyst, at det kunne de ikke få, fordi de på ansøgnings tidspunktet var uden arbejde (de var i strejke og modtog strejke understøttelse fra 3F). Vi fik oplyst at hvis de havde søgt mens de var i arbejde, kunne de have fået et grænse gænger sundhedskort.

Pigerne havde spurgt arbejdsgiveren efter et sundhedskort. Arbejdsgiveren svarede at ét sundhedskort for alle måtte være nok, og det havde han.

Under vores første tid sammen bliver en af kvinderne syg og i mangel af adgang til læge i Danmark - tager hun hjem til Litauen for at søge læge. Her bliver hun mødt med en karantæne til sundhedsvæsenet i 3 dage, fordi hun har været udrejst.

Det er af mange grunde uheldigt med en større gruppe af uregistrerede borgere i Danmark.

Vi har nu hjulpet kvinderne med at søge ophold efter EU opholdsbekendtgørelse i første omgang som arbejdstagere og senere på baggrund af ophold med tilstrækkelige midler (idet de blev forsøget at strejkeunderstøttelse fra 3F) – Der er endnu ikke truffet afgørelse i sagen bl.a. fordi Statsforvaltningen ikke vil give EU ophold som arbejdstager fordi:

- statsforvaltningen aktuelt vurderer om de er selvforskyldt ledige. Dette er endnu ikke endeligt vurderet. De er gået i strejke, fordi arbejdsgiveren fordoblede deres arbejdstid i forhold til det aftalte - uden ekstra betaling.
- statsforvaltningen kræver at de er tilmeldt jobcenteret som ledig. Det kan de ikke gøre elektronisk, fordi de ikke har nogen folkeregisteradresser. Vi har efter følgende fået oplyst at de skal fremmøde personligt på jobcenteret hvor de kan blive registreret – men jobcenteret kender dem heller ikke fordi de ikke har folkeregister adresse. Dette er ikke sket i skrivende stund.

Efterfølgende har vi i anden sammenhæng erfaret at opholdstilladelse som arbejdstager rask væk gives på baggrund af, efter vores opfattelse, helt uforpligtende ansættelseskontrakter blot det fremgår af perioden er af en hvis længde – uden konsekvens hvis kontrakterne enten ikke træder i kraft alligevel, eller opsiges umiddelbart efter de er givet.

Der er bl.a. et problem for pigerne at de ikke kan deltage i Dansk Undervisning på grund af ovenstående problemer.

Skat

Vi har set kvindernes lønsedler og ansættelseskontrakter – der er bemærkelsesværdigt at:

- 12 af 13 kvinder har et skattefradrag der er højere end deres løn og
- 9 af 13 kvinder har samme skattefradrag (9.536 kr. pr. måned)

Alle har betalt 8 % arbejdsmarkedsbidrag.

Vi har modtaget aktindsigt fra SKAT der dokumenterer det som Skat har bekræftet at:

- Når en arbejdsgiver ansøger om skattekort og cpr. nr. for en udlændig hos Skat så kan arbejdsgiveren også forskudsregistrere diverse skattefradrag (f.eks. dobbelt husførelse og befodringsfradrag) Dette er muligt uden lønmodtagerens viden, accept eller underskrift.

Det fremgår ikke af den konkret modtagne aktindsigt hvem der har lavet forskudsregistreringen – og telefonisk forespurgt hos SKAT ved man det heller ikke. De pågældende blanketter (04.063 EN – 2013.01) er modtaget i skat november 2013 og januar 2014.

Kvinderne fortæller, at de ikke har lavet forskudsregistreringen eller givet oplysninger til Skat, og de har ikke givet fuldmagt til anden part. Det har først i slutningen af februar 2014 fået et Nem ID og dermed adgang til deres elektroniske skattemappe.

Vores lokale revisor har gennemgået 8 af kvindernes skatte oplysninger for 2013 og 2014.

Befordringsfradraget er så højt at pigerne skal rejse de 3200 km Danmark/Litauen retur hver anden weekend. Som en af pigerne siger hvordan skulle vi så nå at arbejde?

Vi har fået oplyst lavtlønnede lønmodtagere i Danmark kan få et ekstra befordringsfradrag på 8.000 kr. årligt. Dette bruges også til at "lokke" udlænding til Danmark på en lav bruttoløn og en lav nettoløn.

Kvinderne er uvidende om de forhold de kommer til Danmark på. Det er vores oplevelse at de er lokket til Danmark med løfte om 65 kr. pr. time og 8 % skat.

Lønsedler.

Lønsedlerne viser alle 160,33 timer pr. måned (svarende til 37 timer pr. uge) uanset at kontrakterne viser arbejdstider på 42 timer om ugen og uanset at den reelle arbejdstid har været væsentligt længere. Der er således opgivet urigtige oplysninger til E-lønsregisteret. Det kan have konsekvens for A-kassens evt. beregning af overskydende timer inden der udbetales dagpenge. Den enkelte lønmodtager kan således få udbetalt for mange dagpenge.

Arbejdsmiljø.

3F har anmodet Arbejdstilsynet om tilsynsbesøg. Dette besøg resulterede i første omgang 8 straks påbud til gartneriet – en afgørelse der efter følgende blev anket og gartneriet blev frikendt. Det rejser spørgsmålet om hvem der er ansvarlige for arbejdsmiljøet når en virksomhed anvender ind lejret arbejdskraft, der formelt er ansat i en anden virksomhed. Fra vores side vurderes det at:

- Produktionen foregår på gartneriet
- Maskiner og inventar tilhører gartneriet
- Jord, pletter og plante materiale leveres af gartneriet
- Kemikalier og gødning der bruges i stiklingeproduktionen leveres af gartneriet
- Når maskiner går i stykker er det ansatte fra gartneriet der kommer og reparerer
- Den virksomhed som kvinderne var ansat i ikke har ledelsespersoner på arbejdsstedet og derfor var det ledelsespersoner fra gartneriet der var med på AT's tilsynsbesøg.
- Nu er virksomheden ikke længere på gartneriet
- Nu er (de samme) medarbejderne ansat i en ny virksomhed der kun leverer arbejdskraft - hvem der nu har ansvaret?

Kan en virksomhed fralægge sig arbejdsmiljøansvaret blot ved at benytte ind lejret arbejdskraft?

Sagen i øvrigt:

De 12 litauiske kvinder blev sat på gaden fra deres hus med 16 timers varsel d. 7. februar. Vores jurister har vurderet at ansættelseskontrakten inkl. Leje af seng(bolig) var udformet på

en sådan måde at den nok holdt sig uden for lejeloven, og at de derfor ikke har haft beskyttelse efter denne.

Om boligen: Hver kvinde havde en sengeplads, to til tre kvinder i hvert rum. Nogle af rummene var gennemgangsrum – pris 50 kr. pr. dag + forbrug – det gav husleje op ca. 3000 kr. pr. seng. Der var adgang til 2 WC'er og et brusebad et køkken og en stue. Der boede samlet 17 personer i et stuehus. Der er således betalt ca. 51.000 kr. pr. måned.

De 12 litauiske kvinder og Den Grønne Gruppe i 3F Aarhus Rymarken har siden 11. februar 2014 dagligt demonstreret mod løndumping foran gartneriet Rosa i Lading. Siden 7. marts har vi demonstreret 2 gang om dagen.

3F Aarhus Rymarken har en konflikt kørende i det fagretslige system for at få overenskomstdækket arbejdet på gartneriet – uanset hvem der udfører det.

Vi har en sag om ulovlig ophævelse af ansættelsesforholdet og manglende opsigelsesvarsler

Vi har rejst en sag om brud på foreningsfrihedsloven – (de blev fyret kollektivt fordi de er medlem af 3F)

Vi har et krav om erstatning for ekstra omkostninger til Hotel mv. ved at blive sat på gaden med 16 timer varsel. Efter 5 dage på hotel har kvinderne nu lejet et hus i Midtjylland.

Vi har rejst et efterbetalings krav (i henhold til deres ansættelseskontrakt) på løn på 370.000 kr. for manglende betaling af den arbejdstid der lå udover 42 timer pr. uge.

Vi forbereder en sag om vikar arbejde og at de dermed har krav på overenskomstmæssig løn - et krav vi i givet fald kan rejse mod gartneriet.

Vi står gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Thomas Møller
Gruppeformand
3F Aarhus Rymarken - Den Grønne Gruppe
Rymarken 4, 8210 Aarhus V
tlf. 88926620 / 21477767
e-mail: thomas.moller@3f.dk